

De vijf van Whitechapel

Hallie Rubenhold bij Boekrij:

De vijf van Whitechapel

HALLIE RUBENHOLD

DE VIJF VAN

WHITECHAPEL

**DE VERBORGEN LEVENS VAN
DE VROUWEN DIE WERDEN VERMOORD
DOOR JACK THE RIPPER**

VERTAALD DOOR MARIEKE VAN MUIJDEN

ISBN 978-90-492-0317-7

ISBN 978-94-023-2317-7 (e-book)

NUR 320

Oorspronkelijke titel: *The Five*

Vertaling: Marieke van Muijden

Omslagontwerp: Jo Thompson/TW,

bewerkt door Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: © Jo Thompson/TW

Vormgeving binnenwerk: Steven Boland

© 2019 Hallie Rubenhold

© 2024 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

De uitgever heeft ernaar gestreefd alle rechten van derden te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor

Mary Ann 'Polly' Nichols, Annie Chapman, Elizabeth Stride,
Catherine Eddowes en Mary Jane Kelly.
En Sophie Christopher (6 september 1990 – 2 juni 2019)

Ik schrijf voor de vrouwen die niet spreken, die geen stem hebben omdat ze doodsbang waren, omdat we leren meer respect te hebben voor angst dan voor onszelf. We hebben geleerd dat de stilte ons zal redden, maar dat is niet zo.

Audre Lorde

INHOUD

Kaart	10, 11
Inleiding: Een verhaal over twee steden	13
POLLY	31
1. De dochter van de smid	33
2. Peabody-waardig	45
3. Een ongewoon leven	59
4. 'Dakloos schepsel'	77
ANNIE	107
5. Soldaten en bedienden	109
6. Mevrouw Chapman	133
7. Duivelse drank	147
8. Donkere Annie	159
ELIZABETH	183
9. Het meisje uit Torslanda	185
10. Allmän Kvinna 97	193
11. De immigrant	209
12. Lange Liz	225

INHOUD

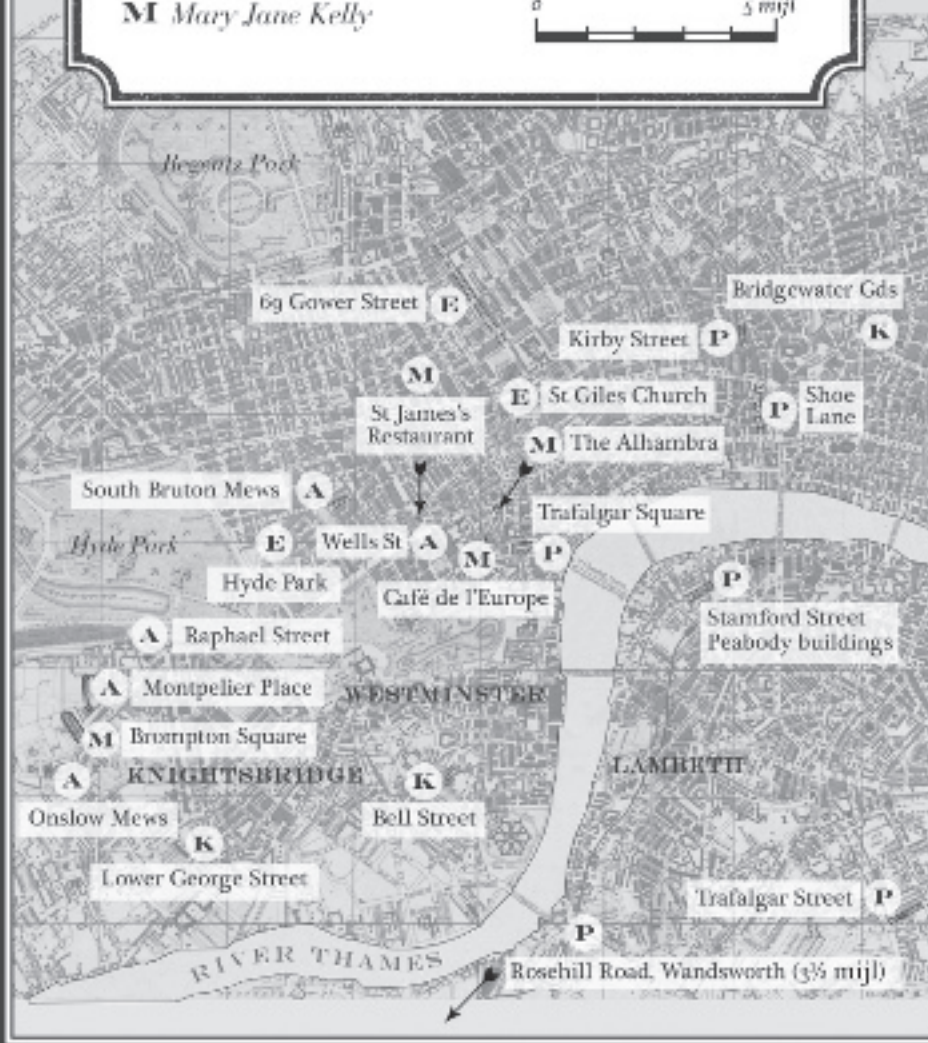
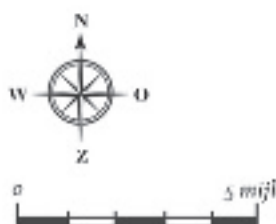
KATE	247
13. Zeven zussen	249
14. De ballade van Kate en Tom	273
15. Haar zusters hoeder	303
16. 'Niets'	321
MARY JANE	335
17. Marie Janette	337
18. Een leven van plezier	357
Conclusie: 'Alleen maar prostituees'	379
Een leven in spullen	393
Dankwoord	397
Fotoverantwoording	400
Noten	401
Literatuurlijst	421
Register	443

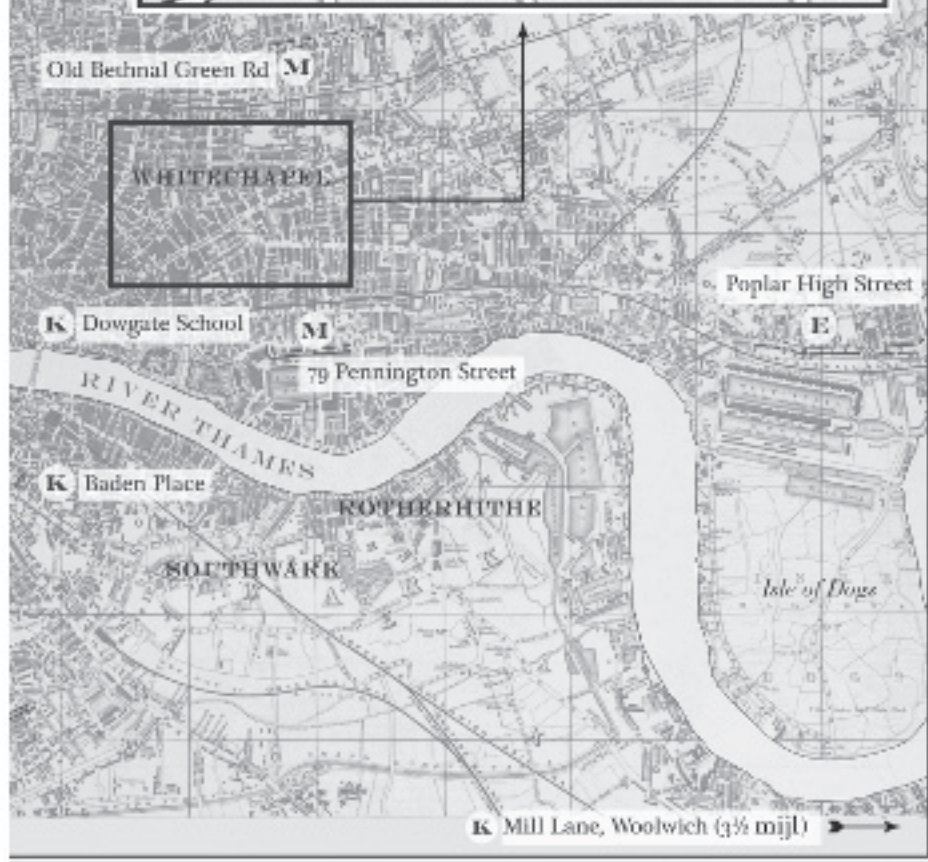
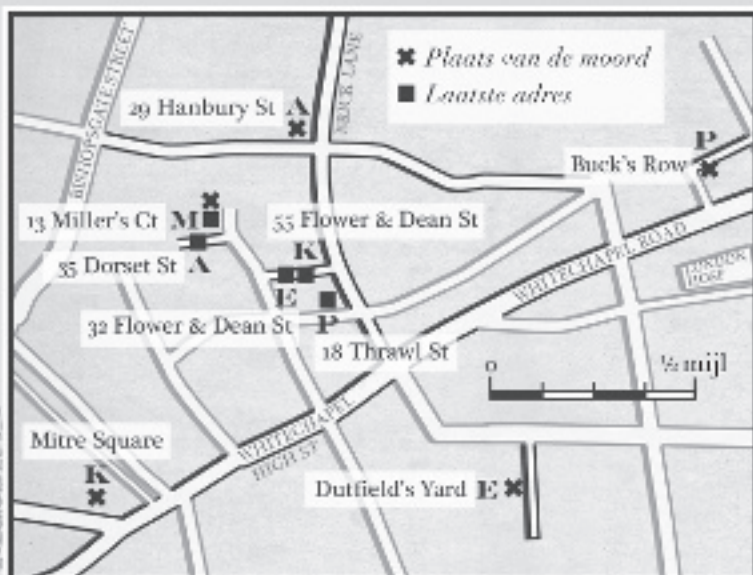

Het Londen van De Vijf

- P** *Polly Nichols*
A *Annie Chapman*
E *Elizabeth Stride*
K *Catherine 'Kate' Eddowes*
M *Mary Jane Kelly*

INLEIDING

Een verhaal over twee steden

Van de gebeurtenissen in 1887 bestaan twee versies. De ene is alom bekend, de andere niet.

De eerste versie wordt in de meeste geschiedenisboeken beschreven. Zo willen degenen die die tijd hebben meegemaakt zich de gebeurtenissen herinneren en het is de versie die ze met een weemoedige glimlach aan hun kleinkinderen hebben verteld. Het is het verhaal van koningin Victoria en een feestelijke zomer vanwege haar Gouden Jubileum. Ze was nog maar een tiener toen de zware kroon van het Britse rijk op haar hoofd werd gezet. Een halve eeuw later was ze uitgegroeid tot de verpersoonlijking van het rijk en om dit te herdenken stond een reeks passende grootse evenementen gepland. Op 20 juni, de exacte datum dat ze de troon had bestegen, kwamen de gekroonde hoofden van Europa, Indiase vorsten, hoogwaardigheidsbekleders en vertegenwoordigers van alle uithoeken van de wereld – zelfs de Hawaïaanse koning Liliuokalani – in Londen bijeen. Winkeliers in het West End versierden hun etalages in rood, wit en blauw; aan elk somber stenen gebouw hingen de koninklijke standaard en de Britse vlag, guirlandes van bloemen en gekleurde kransen. 's Avonds schakelden de ambassades, clubs, hotels en instellingen door heel St James's en Piccadilly de elektrische verlichting in en werden de gasvlammen aangezet die de enorme kronen en de letters V en R aan hun gebouwen verlichtten. Vanuit de buitenwijk-

ken en pachtgronden stroomden de trouwe onderdanen van hare majesteit naar het stadscentrum; vanuit Kent en Surrey lieten ze hun treinkaartjes ponsen en baanden ze zich een weg naar de overvolle straten in de hoop een glimp van een koninklijke koets of een met diamanten getooide prinses op te vangen. Zodra de zomerse schemer vervaagde zetten ze kaarsen op de vensterbanken van hun huizen en proostten ze met bier, champagne en rode wijn op de gezondheid van hun vorstin.

Er vond een dankdienst plaats in Westminster Abbey, een staatsbanket, een militaire parade op Windsor en zelfs een kinderfeest in Hyde Park voor 25.000 jongens en meisjes, die werden vermaakt met twintig Jan Klaassen en Katrijn-poppen, acht marionetttheaters, 86 grote, papieren uitvouwbare kijkdozen, shows met honden, apen en pony's, en bands, speelgoed en 'met gas gevulde ballonnen', waarna ze werden getrakteerd op een lunch met limonade, taart, pasteitjes, broodjes en sinaasappels. De hele zomer vonden er ter ere van het jubileum concerten, lezingen, optredens, regatta's, picknicks, etentjes en zelfs een jachtrace plaats. Omdat het jubileum samenviel met het traditionele Londense 'seizoen', werden er ook tuinfeesten en bals georganiseerd. Dames droegen de mode van die zomer: met kant afgezette japonnen met tournures in zwarte en witte zijde, en tinten abrikoosgeel, paars en grijsblauw. Er werd een luisterrijk bal gehouden in de Guildhall, waar de prins en prinses van Wales hun vorstelijke verwanten ontvingen, evenals de Perzische kroonprins, de afgezant van de paus, de vorst van Siam en de maharadja Holkar van Indore. De hele high society danste onder de vaandels en watervallen van geparfumeerde bloemstukken. In de spiegels schitterden de tiara's en dasspelden. Jonge debutantes werden aan geschikte zonen voorgesteld. De draaikolk van het victoriaanse leven tolde rond op de dromerige melodie van een meeslepende wals.

Dan is er nog de andere versie.

Dat is het verhaal van 1887 dat de meeste mensen het liefste vergeten. Tot op de dag van vandaag wordt er in slechts een handjevol geschiedenisboeken melding van gemaakt en weten verrassend weinig mensen dat het überhaupt heeft plaatsgevonden, hoewel dit verhaal in dat jaar meer ruimte in de krant in beslag nam dan alle beschrijvingen van koninklijke parades, banketten en feesten bij elkaar.

Het was die jubileumzomer uitzonderlijk warm en droog. Onder de strakblauwe lucht die boven de zorgeloze picknicks en buitenfeesten hing was de fruitoogst verschrompeld en waren de velden opgedroogd. Het watertekort en het ontbreken van seizoenswerk op het land verergerden de groeiende crisis in de werkgelegenheid nog meer. Terwijl de rijken van onder hun parasol en onder de bomen bij hun villa in de buitenwijken genoten van het heerlijke weer, maakten de armen en daklozen er gebruik van door een openluchtkampement op te zetten op Trafalgar Square. Velen kwamen naar het stadscentrum, op zoek naar werk op de markt van Covent Garden, waar de Londenaren hun groente en fruit kochten, maar droogte betekende ook dat er minder kisten met pruimen en peren gesjouwd moesten worden. Bij gebrek aan geld voor een verblijfplaats sliepen ze buiten op het nabijgelegen plein, waar steeds meer werkloze en dakloze arbeiders naartoe kwamen die liever op straat sliepen dan te leven onder de abominabele en vernederende omstandigheden in het werkhuis. Tot hun afschuw zagen omstanders hoe deze kampbewoners hun ochtendtoilet maakten en hun 'van ongedierte vergeven' kleding in de fonteinen wasten, direct onder de neus van Lord Nelson, die van hoog op zijn sokkel op hen neerkeek. Met de komst van de herfst kwamen ook de socialisten, het Leger des Heils en verschillende liefdadigheidsorganisaties, die bijbels uitdeelden, toegangs-

bewijzen voor logementen, koffie, thee, brood en soep. Van zeildoek werden geïmproviseerde bivakken gemaakt; dagelijks werden er tussen de poten van de gigantische bronzen leeuwen hartstochtelijke toespraken gehouden. Door de opwinding, het gemeenschapsgevoel en de gratis versnaperingen stroomden er nog meer verstoten Londenaren toe, waardoor er politie bij kwam, wat weer verslaggevers aantrok, die onder de verfoemfaaide bevolking van het plein de namen en verhalen verzamelden van de anders anoniem gebleven bezetters.

‘De heer Ashville’ noemde zichzelf ‘een schilder en glazenmaker van beroep’. Hij zat al twaalf maanden zonder werk, waarvan hij 33 nachten op de Embankment had geslapen, tot het te koud werd en hij naar Trafalgar Square was gegaan in de hoop dat het daar warmer was. Terneergeslagen en zichtbaar uitgeput door zijn ervaringen, probeerde hij toch positief te blijven en te geloven dat hij op een dag werk zou vinden.

De weduwe van een soldaat liep Trafalgar Square rond en verkocht lucifers om haar zoontje te onderhouden, maar zo had ze niet altijd geleefd. Nadat ze de laatste betaling van haar huur-koopnaaimachine niet had kunnen voldoen was ze haar bron van inkomsten kwijtgeraakt en daarna de ene kamer die haar thuis was. Omdat ze wist dat ze van haar kind zou worden gescheiden als ze naar het werkhuis ging, leek elke nacht buiten slapen met hem onder haar omslagdoek een betere keuze.¹

Een ‘echtpaar op leeftijd’ dat nog nooit met tegenslag te kampen had gehad sliep nu samen op een van de stenen bankjes op het plein.² De man had als dirigent in een theater gewerkt, maar was door een ongeluk niet meer in staat om te werken. Zonder spaargeld ontstond al snel een huurachterstand en uiteindelijk restte hun niets anders dan hun bed onder de sterren op te maken. Uit schaamte en angst overwogen ze niet eens zich aan de genade van het plaatselijke werkhuis over te leveren.

Honderden mensen legden zich op de straatstenen van Trafalgar Square te ruste, allemaal met een soortgelijk verhaal. Al snel beseften politieke onruststokers dat ze met deze samenscholing van onderdrukten een kant-en-klaarlegertje boze mensen in handen hadden die niets te verliezen hadden. Al lang wisten de Londenaren dat Trafalgar Square op de as tussen het oosten en het westen van de stad lag, de scheidslijn tussen rijk en arm: een kunstmatige grens die, net als de onzichtbare kluisters die de rechtelozen hun stem ontnamen, gemakkelijk doorbroken kon worden. In 1887 voelde de mogelijkheid van een maatschappelijke revolutie voor sommigen beangstigend dichtbij en voor anderen niet dichtbij genoeg. De toespraken die socialist en hervormers zoals William Morris, Annie Besant, Eleanor Marx en George Bernard Shaw dagelijks op Trafalgar Square hielden, leidden tot mobilisatie en duizenden scanderende en met vlaggen zwaaiende mensen stroomden de straten op, wat onvermijdelijk op geweld uitliep. De Metropolitan Police en de rechtbank aan Bow Street draaiden overuren om de demonstranten in het gareel te houden en wie zij als volksmenners beschouwden van het plein te verwijderen, maar zij kwamen net als het onbedwingbare tij weer even snel terug als ze waren verwijderd.

De fatale fout werd gemaakt toen Sir Charles Warren, commissaris van politie, op 8 november alle bijeenkomsten op Trafalgar Square verbood. In de ogen van degenen die deze plek in het hart van Londen hadden gezien als verzamelpunt voor de gewone man en een forum voor politieke actie was dit een bewuste oorlogsdaad. Er werd een demonstratie gepland voor de 13e van die maand. Het voorwendsel was de eis tot vrijlating van het Ierse parlementslid William O'Brien, maar de klachten van de demonstranten gingen veel verder dan deze bekende zaak. Meer dan 40.000 mannen en vrouwen verzamelden zich

om hun standpunt hierover kenbaar te maken. Tweeduizend politieagenten stonden hen op te wachten, evenals de Queen's Life Guard en de Grenadier Guards. Bijna onmiddellijk begonnen de opstootjes en de politie stortte zich met wapenstokken op de demonstranten. Hoewel er was opgeroepen tot een vredige demonstratie hadden veel mensen loden pijpen, messen, hamers en stenen meegenomen; veertig demonstranten werden gearresteerd, meer dan tweehonderd raakten gewond bij de opstand en er vielen zeker twee doden. Helaas betekende Bloody Sunday, zoals de dag bekend zou komen te staan, niet het einde van het conflict. Het glasgerinkel en de openbare woede-uitbarstingen gingen nog tot in het begin van het volgende jaar door.

Door deze twee gebeurtenissen bewogen zich twee vrouwen wier leven en dood de negentiende eeuw zouden kenmerken: de ene was Victoria, die haar naam aan het tijdperk van 1837 tot 1901 gaf, de andere was een dakloze vrouw met de naam Mary Ann of 'Polly' Nichols. Zij bevond zich dat jaar onder de mensen in het kampement op Trafalgar Square. In tegenstelling tot die van de vorstin zou haar identiteit grotendeels worden vergeten, al zou de wereld zich de naam van haar moordenaar nog lang gefascineerd en zelfs met genoegen herinneren: Jack the Ripper.

Er liggen ruwweg twaalf maanden tussen de zomer van het koninklijke Gouden Jubileum en de moord op Polly Nichols op 31 augustus 1888. Zij zou de eerste worden van de vijf *canonical victims* van Jack the Ripper, ofwel degenen van wie de politie met zekerheid kon zeggen dat zij door dezelfde persoon waren vermoord in de wijk Whitechapel in East End. Haar moord werd gevolgd door de ontdekking van het lichaam van Annie Chapman op 8 september in een tuin vlak bij Hanbury Street. In de vroege uurtjes van de 30e van die maand wist de Rip-

per tweemaal toe te slaan. In wat later bekend zou staan als de ‘dubbele gebeurtenis’ nam hij de levens van Elizabeth Stride, die werd gevonden in Dutfield’s Yard, vlak bij Berner Street, en Catherine Eddowes, die werd vermoord op Mitre Square. Na een korte pauze in zijn moordpartij pleegde hij zijn laatste gruweldaad op 9 november: de volledige verminking van het lichaam van Mary Jane Kelly, in een bed op Miller’s Court 13.

De wreedheid van de Whitechapel-moorden schokte Londen en het merendeel van de kranten lezende wereld. Bij alle slachtoffers van de Ripper was de keel doorgesneden. Vervolgens waren vier van de vijf vrouwen van hun ingewanden ontdaan. Met uitzondering van de laatste moord vonden al deze gewelddadige sterfgevallen in het donker op straat plaats. In alle gevallen wist de moordenaar er in het geheim vandoor te gaan zonder een spoor van zijn of haar, of hun, identiteit achter te laten. Dit werd door het publiek, de pers en zelfs de politie opmerkelijk gevonden, in aanmerking genomen hoe dichtbevolkt het gebied was waar deze moorden plaatsvonden. De Ripper leek de autoriteiten altijd een spookachtige, demonische stap voor te zijn, wat de moorden een extra beangstigend en haast bovennatuurlijk tintje gaf.

Binnen hun middelen deed de in Whitechapel gevestigde divisie H van de Metropolitan Police haar best, maar omdat ze nog nooit te maken had gehad met een moordzaak van deze orde en omvang, raakte ze al snel overweldigd. Overal in het gebied werden van deur tot deur vragen gesteld en er werd een keur aan forensisch materiaal vergaard en geanalyseerd. De politie werd bestookt met verklaringen en brieven van mensen die beweerden getuigen te zijn, hun hulp aanboden en andere die gewoon graag verhalen ophingen. Alles bij elkaar werden er meer dan tweeduizend mensen ondervraagd en naar meer dan driehonderd werd als mogelijke verdachte nader onderzoek

gedaan. Zelfs met de extra assistentie van Scotland Yard en de City of London Police leverde dit niets bruikbaar op. Echte sporen gingen ongetwijfeld verloren in de papierstroom die ze moesten verwerken. Terwijl agenten hun aantekeningenboekjes vol penden en mogelijke misdadigers in donkere steegjes achtervolgden, bleef de Ripper moorden.

Naarmate de ‘Terreurherfst’ verstreek vulde Whitechapel zich met verslaggevers, die allemaal met geslepen potlood om deze goudader aan sensatie zwermden. Dat de pers zich onvermijdelijk in het doorlopende politieonderzoek mengde en zich tussen een East End-bevolking in een verhoogde staat van paraatheid begaf bleek gevaarlijk. Zonder enige duidelijke informatie van de kant van de politie kwamen de kranten al snel tot hun eigen theorie over de moordenaar en zijn modus operandi. De kranten vlogen de rekken uit en er ontstond een onverzadigbare jacht naar meer verhalen en betere invalshoeken. Verfraaiingen, verzinsels en ‘nepnieuws’ vonden onvermijdelijk hun weg naar het papier. Het publiceren van geruchten en heethoofdige opiniestukken waarin verachtelijk werd gesproken over de inspanningen van de politie deed echter weinig om de angst van wie in Whitechapel woonde de kop in te drukken. Half september werden inwoners omschreven als ‘door angst overmand’; de meeste durfden ’s avonds niet meer van huis te gaan. Buiten bij het politiebureau aan Lemon Street verzamelde zich een ‘joelende en schreeuwende’ menigte die eiste dat de moordenaar werd gearresteerd en plaatselijke ambachtslieden die de zaak in eigen hand wilden nemen zetten een burgerwacht op. Ondertussen werd in de pers wild gespeculeerd over de identiteit van de dader: hij kwam uit Whitechapel, het was een rijke ‘dandy’ uit het West End, het was een zeeman, een Jood, een slager, een chirurg, een buitenlander, een gek, een bende afpersers. Buurtbewoners stortten zich op iedereen die

aan deze omschrijvingen voldeed: dokters met een dokterstas werden aangevallen, mannen met pakketjes werden bij de politie aangegeven. Velen vonden de gebeurtenissen niet alleen weerzinwekkend, maar ook buitensporig intrigerend. Zoals de menigte buiten het politiebureau aan Leaman Street aanzwol, zo gebeurde dat ook op de plekken van de moorden. Sommige mensen stonden te staren naar de plaats waar de wrede misdaden waren gepleegd in de hoop antwoorden te vinden, terwijl andere zich simpelweg lieten meeslepen door het afschuwwekkende spektakel.

Omdat de politie voor geen van de vijf moorden een verdachte had opgepakt en in staat van beschuldiging gesteld, zou de hunkering naar gerechtigheid in de vorm van een proces nooit worden bevredigd. Het enige wat in plaats daarvan een paar antwoorden opleverde en enige mate van afsluiting bood was de serie onderzoeken van de lijkschouwer naar de moorden. Die werden in de nasleep van elke moord in het openbaar gehouden in Whitechapel en in de City of London en uitgebreid door de kranten verslagen.

Bij een onderzoek van de lijkschouwer werden, net zoals bij een rechtszaak, getuigen opgeroepen om voor een jury hun verslag te geven van de gebeurtenissen, met als doel een helder beeld te schetsen van hoe de moord heeft plaatsgevonden. De meeste informatie over de vijf slachtoffers is afkomstig van getuigenverklaringen tijdens deze onderzoeken; deze bieden echter slechts een fragmentarisch beeld van de gebeurtenissen. De onderzoeksmethoden misten grondigheid, de jury had weinig vervolgvragen en er werden nooit vraagtekens gezet bij inconsistenties en vaagheden in de verslagen. Uiteindelijk raakte de informatie die in de loop van de onderzoeken werd onthuld slechts de oppervlakte van een veel dieper en troebeler bron van mogelijke antwoorden.

Als de Whitechapel-moorden iets aan het licht brachten, dan was het wel de onbeschrijflijk erbarmelijke omstandigheden waaronder de armen in die wijk woonden. Het kampement en de opstootjes op Trafalgar Square waren slechts een opvallende manifestatie van wat er chronisch mis was met het East End en de verpauperde delen van Londen. Het was een kuch in het gezicht van het establishment. Met de komst van Jack the Ripper werd die luider en gewelddadiger.

Verslaggevers, maatschappijcritici en zendelingen hadden de verschrikkingen waar ze in het East End getuigen van waren het grootste deel van Victoria's regeerperiode openlijk aan de kaak gesteld, maar in de jaren zeventig en tachtig van de negentiende eeuw begon de situatie alleen maar nijpende te worden toen de gevolgen van 'de Lange Depressie' op de economie drukten. Het weinige werk dat er was voor het enorme leger ongeschoolde arbeiders in Londen – degenen die stoffen naaiden en wasten, stenen droegen, goederen vervaardigden, op straat spullen verkochten en de schepen losten – werd slecht betaald en was onzeker. Voor tijdelijk werk in de havendokken kreeg je misschien niet meer dan 15 shilling per week, 'reclamebordmannen' die advertenties door de straten droegen verdienden misschien 1 shilling en 8 pence per dag. De situatie werd verergerd doordat de huren gestaag waren gestegen. Door de gehele hoofdstad waren grote aantallen huizen voor lagere inkomens verwoest om plaats te maken voor de aanleg van spoorlijnen en brede verkeerswegen zoals Shaftesbury Avenue, met als gevolg dat de Londense armen op mindere en dichter bevolkte plekken waren aangewezen.

Whitechapel was een van de beruchtste van die plekken, maar zeker niet de enige poel van armoede in de hoofdstad. Zoals bleek uit het uitgebreide onderzoek van de maatschappijcriticus Charles Booth naar verpauperde gebieden in Londen

in de jaren negentig van de negentiende eeuw, tierden kernen van armoede, misdaad en ellende welig door de hele metropool, zelfs in gedeeltes waar men het anders goed had. Toch stak de reputatie van Whitechapel als kwalijkste zelfs met kop en schouders uit boven die van Bermondsey, Lambeth, Southwark en St Pancras. Tegen het einde van de negentiende eeuw zaten 78.000 zielen opeengepakt in deze wijk met pakhuizen, logementen, fabrieken, illegale naaiateliers, abattoirs, ‘gemeubilcerde kamers’, pubs, goedkope muzieksalen en markten. De bevolking van deze stampvolle wijk was spiritueel en cultureel divers en meertalig. Whitechapel was zeker twee eeuwen lang het verzamelpunt geweest voor immigranten uit heel Europa. Aan het einde van de negentiende eeuw waren het veelal Ieren die wanhopig aan de plattelandsarmoede van hun vaderland wilden ontsnappen. Omstreeks 1880 kwamen daar grote groepen Joden bij die de pogroms in Oost-Europa ontvluchtten. In een tijd van intense achterdocht jegens andere nationaliteiten, rassen en religies ging zelfs in de achterbuurten de integratie niet vanzelf. Toch zagen de veldonderzoekers van Booth deze inwoners, ondanks hun voorgeschiedenis, als een redelijk uniforme maatschappelijke klasse. Met een aantal uitzonderingen uit de middenklasse werd een significant percentage van de inwoners van Whitechapel gekenmerkt als ‘arm’, ‘erg arm’ of ‘semicrimineel’.

Het kloppende duistere hart in het centrum van de wijk was Spitalfields. Hier, in de buurt van de groente- en fruitmarkt en de hoge, witte spits van Christ Church, lag een aantal van de slechtste straten en onderkomens van dat gebied, zo niet van heel Londen. Dorset Street, Thrawl Street, Flower and Dean Street en de aangrenzende kleinere wegen werden zelfs door de politie gevreesd. Deze straten, waarlangs voornamelijk goedkope, van verderf vergeven logementen (of ‘slaapstees’) lagen

en uitgewoonde onderkomens waarvan het vochtige, afbrokkelende interieur was opgedeeld in losse ‘gemeubileerde kamers’ voor de verhuur, werden samen met de wanhopige bewoners de verpersoonlijking van alle verrotting in Engeland.

Wie vanuit de veiligheid van de victoriaanse middenklasse deze afgrond inliep was stomverbaasd door de aanblik. De kapotte straten, zwakke gaslampen, het rioolslijk, de poelen stilstaand water als broedplaats voor ziektes en de met afval gevulde wegen voorspelden de lichamelijke verschrikkingen die je binnen te wachten stonden. De van ongedierte vergeven kamers van tweeënhalve bij tweeënhalve meter met kapotte ramen werden door hele families bewoond. Gezondheidsinspecteurs hadden gezien hoe vijf kinderen een bed deelden met een dood zesde kind dat lag te wachten op zijn begrafenis. Mensen sloepen op de grond, op hopen vodden en stro. Sommigen hadden al hun kleding verpand en bezaten amper een draad om hun naaktheid te bedekken. Alcoholisme, ondervoeding en ziekte tierden welig in deze binnenste hellekring, net als huise-lijk geweld – en eigenlijk de meeste vormen van geweld. Meisjes nog maar net in de puberteit wendden zich tot prostitutie om geld te verdienen. Jongens gleden al even gemakkelijk af naar diefstal en zakkenrollen. In de ogen van de morele Engelse middenklasse leek het of elk goed en rechtvaardig instinct dat normaal gesproken de menselijke relaties bepaalt in het licht van deze mate van brute, verlamdende behoefte volledig was verdwenen.

Dit werd nergens zo duidelijk als in de gemeenschappelijke logementen, die onderdak boden aan wie te arm was om zich zelfs maar een ‘gemeubileerde kamer’ te veroorloven. De logementen boden een tijdelijk thuis aan de daklozen, die de nacht afwisselend doorbrachten in de stinkende bedden die hier werden aangeboden, stank onderdrukkend op de zwerversafdeling